

Fjordhesten har styrker som kanskje ikke alle kjenner til. Den er overlegen i bratte grusbakker og i ulendt skogsterreng. Foto: Ingrid Steen.

Kaldt hode – varmt hjerte

De fire nasjonale hesterasene våre blir færre og færre i antall. Forskere ved Universitetet ved miljø- og biovitenskap på Ås er bekymret for om rasene overlever. Dette skjer i en tid hvor hest er populært som aldri før. Nå skal hestene markedsføres.

Hanne Fjordingby Olsen | Universitetet for miljø- og biovitenskap

Dølahest, fjordhest, nordlandshest/lyngshest og kaldblodstraver er de fire nasjonale hesterasene vi har her i Norge. Antall bedekninger per år er har gått jevnt og trutt nedover det siste tiåret, og i 2012 ble det kun født litt over 60 føll av rasen

nordlandshest/lyngshest. For dølahest og fjordhest er tallene noe høyere, men likevel fødes det færre føll for hver rase enn det som anbefales fra forskere ved UMB for at de skal beholde sin genetiske variasjon. Kaldblodstraveren har fremdeles mange nok fødte føll til at den ikke er i umiddelbar faresone, men også denne rasen har opplevd en stor nedgang i antall fødte føll de seinere årene.

Sårbare populasjoner

Små populasjoner vil være mer sårbare for tap av genetisk variasjon, og det er mer ressurskrevende å forvalte populasjonene på en bærekraftig måte. De nasjonale hesterasene representerer en viktig del av vår kulturhistorie, og vi har en avtalefestet plikt til å ivareta nasjonale genetiske ressurser. Det er derfor i vår interesse å kunne ivareta store, levende

populasjoner, hvor dyra kan være i sitt eget produksjonssystem, det vil si ikke kunstige populasjoner på museer eller i dyrehager.

Allsidige hester

Den synkende trenden i antall fødte føll henger naturligvis sammen med etterspørselen i markedet. Med sviktende etterspørsel får man ikke solgt avkommene, og dermed stimuleres det heller ikke til vekst i antallet hester. Snarere tvert i mot. Hva er det som gjør at de nasjonale rasene våre ikke er etterspurt? Finanskrisa har selvsagt en effekt på etterspørsel etter hest, men skyldes det også at disse rasene ikke klarer å tilby noe i markedet? Eller skyldes det rett og slett mangel på kunnskap om rasene?

De som allerede bruker en eller

De som bruker de nasjonale hesterasene mener hestene kan brukes til nær sagt alt. De er allsidige og tar ulike utfordringer på en enestående måte.

Les mer om rasene på hjemmesidene
www.dolehesten.no
www.rimfakse.no
www.fjordhest.no

flere av de nasjonale hesterasene mener hestene kan brukes til nær sagt alt. De er allsidige og tar ulike utfordringer på en enestående måte. Men denne allsidigheten, hvor de ikke er kjent for noen spesiell aktivitet eller sport, gjør de kanskje også mer usynlige i markedet. Markedet der ute synes å være svært sammensatt av både aldersgrupper, ferdighetsnivå og interesseområder. Men én fellesnevner ser ut til å gå igjen: folk liker å bruke hestene til en aktivitet.

Rasene må markedsføres

I Handlingsplan for nasjonale hesteraser, som ble vedtatt av styret ved Norsk Hestesenter på Starum våren 2012, tenker man seg at de tre minste rasene, som er mest i faresonen, må framheve det de er virkelig gode på gjennom aktiviteter og markedsføring. Rasene har blant annet sterke fordeler gjennom å være svært robuste, både fysisk og mentalt. Det pågår for tiden et forskningsprosjekt ved UMB som skal se på sammensetningen av temperament hos disse rasene, og hvordan man bedre kan utnytte temperament som en bruksegenskap. Målet for disse rasene vil være å bygge opp et godt omdømme basert på deres styrker. Omdømmebyggingen gjøres gjennom å spre informasjon og kunnskap om disse rasene, samt bygge videre på aktiviteter,

nettverk og miljø som man finner knyttet til rasene. Det er faktisk ganske mange i Norge som ikke kjenner til disse rasene, og langt mindre hva de kan brukes til.

Merkevarebygging

For å finne ut litt mer om markedet og hva man egentlig står overfor har Norsk Hestesenter (NHS) igangsatt et forprosjekt om merkevarebygging for de nasjonale hesterasene våre. Avlsrådgiver Elin Furrevik koordinerer denne prosessen, og NHS har engasjert Nina Marianne Iversen og Leif Egil Hem fra Norges Handelshøyskole til å bistå i arbeidet med hvordan rasene kan markedsføres bedre, blant annet gjennom å kartlegge hvilke assosiasjoner folk har til rasene i dag. Man er interessert i å vite mer om folk både innenfor og utenfor de eksisterende hestemiljøene, og hvordan man kan gjøre de nasjonale rasene mer attraktive i markedet.

Demonstrerer kvalitetene

I mellomtiden jobber rasenes avlsorganisasjoner med videreutvikling av aktiviteter for rasene. Hundrevis av dagnadstimer har blitt lagt ned i diverse møtevirksomhet, banebygging og utprøvinger de siste årene. Og i løpet av 2012 prøvde de ut noen av aktivitetene for første gang. Alle rasene har tradisjon

for å arrangere både utstillinger og Norgesmesterskap, så arenaer for sport og aktivitet finnes allerede. Fjordhesten fikk vise sine styrker gjennom å forsere bratte grusbakker, kampesteiner og ulendt skogsterreng. Nordlandshest/lyngshest viste sine styrker gjennom raske temposkifter, ulike underlag og hindre samt bytte fra sal til vogn underveis. Dølahesten framhevet blant annet sin enorme fysiske styrke gjennom hestepulling, hvor hesten dro en bil med både passasjerer og henger.

Løfter hestene frem

Det er ikke tvil om at de nasjonale hesterasene våre har mye å by på, både gjennom aktiviteter og gjennom et godt miljø og engasjement som er opparbeidet rundt disse rasene. Utfordringen framover blir å få synliggjort rasene og løfte de opp som den merkevaren de fortjener å være. Gjennom det pågående prosjektet ved UMB har det vært tilknyttet arbeidsgrupper med ulike representanter av erfarne brukere fra disse rasene. De var ganske så entydige i sin beskrivelse av hestene våre; Kaldt hode – varmt hjerte!

hanne.fjordingby@umb.no

Nord-norsk hestesenter har i prosjektarbeid jobbet med å framheve særegenheter og styrker hos rasen Nordlandshest/lyngshest. Foto: Wenche Offerdal, Nord-norsk Hestesenter.

Her viser Dølahesten sin enorme fysiske styrke hesten ved å dra en bil med både passasjerer og henger. Foto: Irene Skaugerud.